

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการวิจัย

การศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน เพราะการศึกษาคือกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพ เจริญก้าวหน้าด้วยภูมิปัญญา มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพอนามัยตามศักยภาพที่ควรจะเป็น การศึกษาช่วยให้บุคคลรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้ทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพได้ตามอัธยาศัย สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของประเทศ ซึ่งสถาบันการศึกษาต้องมีการติดตามและประเมินผลตรวจสอบผลผลิตที่ได้ว่ามีคุณภาพตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงไร ข้อมูลที่ได้จากการติดตามจะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการนำไปปรับปรุงกระบวนการผลิตให้ดีขึ้น การพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพต้องมีการประเมินอยู่ตลอดเวลา เพราะผลของการประเมินจะเป็นข้อมูลบ่งชี้ว่าการจัดการศึกษามีจุดด้อยในส่วนใดบ้าง มีส่วนใดที่ต้องทำการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการพัฒนาการศึกษาที่ค้ำประกันให้มีการพัฒนาควบคู่กันไปด้วย เพราะการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” จะเป็นตัวชี้ให้เห็นผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ซึ่งการศึกษาถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคน การจัดการกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจึงถือเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษา

รูปที่ 1.1 การศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของคน

ที่มา : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 2557. ประกาศผลคัดเลือกนักศึกษา ปี 57. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา : <http://www.bru.ac.th/bru56/index.php?option=com>. วันที่ 1 มกราคม 2557.

การผลิตบัณฑิตถือเป็นภารกิจหลักที่สำคัญยิ่งของสถาบันอุดมศึกษาอันเป็นสถานศึกษา ซึ่งการผลิตบัณฑิตของทุกๆ สถาบันที่จะนับได้ว่าประสบความสำเร็จ คือ การผลิตบัณฑิตให้สอดคล้อง กับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน นั่นคือ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพ การงานตามสาขาที่สำเร็จการศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม และคุณภาพชีวิตของตนเองได้ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นคณะที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถด้าน วิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยในแต่ละภาควิชาเปิดสอนสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ ภาควิชา วิทยาศาสตร์ประกอบด้วย สาขาวิชาคณิตศาสตร์ สาขาวิชาเคมี สาขาวิชาชีววิทยาประยุกต์ วิทยาศาสตร์การอาหาร ภาควิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ประกอบด้วย สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน สาขาวิชาสิ่งทอ สาขาวิชา สถิติประยุกต์ สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ

รูปที่ 1.2 บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

ที่มา : Momypedia. 2557. 5 เทคนิคสร้างภูมิคุ้มใจในการทำงาน. (ออนไลน์).

แหล่งที่มา : <http://www.momypedia.com/article-7-28-3/5>. วันที่ 1 มกราคม 2557.

โดยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สามารถ ประกอบอาชีพได้ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนประกอบอาชีพอิสระได้ การติดตามผลบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการสำหรับการผลิตบัณฑิต ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตร การวางแผนในการผลิตบัณฑิต เป็นต้น ที่เป็นปัจจัยในการช่วยให้ได้บัณฑิตที่มี ความรู้ ความสามารถ มีประสิทธิภาพ และมีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนคุณลักษณะที่ดีอื่น เพื่อให้ ได้มาซึ่งบัณฑิตที่สมบูรณ์ออกไปรับใช้ประเทศชาติต่อไป ดังนั้นเพื่อการติดตามผลและเพื่อทราบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของบัณฑิตภาวะการมีงานทำ ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ความ ต้องการในการศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ตลอดจนคุณลักษณะของบัณฑิตการนำความรู้ ความสามารถไปใช้ประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของ บัณฑิตเพื่อนำผลที่ได้ไปพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์ จึงได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานด้านนี้ ที่สอดคล้องกับ เกณฑ์การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและ ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

โดยร่วมกับศูนย์คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัดที่กำหนด เพื่อสรุปผลการดำเนินงานด้านการผลิตบัณฑิต ซึ่งจะเป็นสารสนเทศที่สำคัญสำหรับการตัดสินใจ ความสำเร็จของมหาวิทยาลัยในด้านนี้ รวมทั้งสามารถใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป ประกอบกับเพื่อเป็นการสนองนโยบายการประกันคุณภาพ การศึกษาของคณะที่ต้องการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาให้เป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพและ คุณภาพตามมาตรฐานสากล

1.2 วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2556
- 1.2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2556 ที่มีต่อมหาวิทยาลัย
- 1.2.3 เพื่อศึกษาภาวะการทำงานทำของบัณฑิต ประจำปีการศึกษา 2556
- 1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- 1.2.5 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการของผู้สำเร็จ การศึกษาและผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการติดตามผลการสำเร็จการศึกษาและภาวะการมีงานทำของบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้คือ

1.3.1 ด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาผลการดำเนินงานด้านผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย ตามตัวชี้วัด/ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานได้ต่างๆ และแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับ ความต้องการของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต โดยในส่วนของตัวชี้วัด/ตัวบ่งชี้การดำเนินงานนั้น พิจารณา ให้สอดคล้องตามเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

1.3.1.1 ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ตามเป้าหมายการให้บริการหน่วยงาน ด้านการผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพตามความต้องการของ ประเทศ และด้านการขยายการผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาที่ขาดแคลน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาประเทศ รวมทั้ง ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานด้านการ จัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

1.3.1.2 ตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 มิติที่ 1 ด้านประสิทธิผล มาตรฐานด้านบัณฑิต ของสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).

1.3.1.3 ตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประจำปี การศึกษา 2556 องค์ประกอบที่ 2 ด้านการเรียนการสอน ของสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา (สกอ.)

1.3.2 ด้านตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรที่ต้องการศึกษา คือ ตัวชี้วัด/ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน ด้านการผลิตบัณฑิต ที่สอดคล้องกับขอบเขตเนื้อหาด้านต่างๆ ดังนี้

1.3.2.1 ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย

(1) ระดับผลลัพธ์

- a. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้อ่านทำตรงสาขาวิชา
- b. ร้อยละของความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา
- c. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้อ่านทำ ศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ

ภายในระยะเวลา 6 เดือน

- d. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้อ่านทำ ศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ

ภายในระยะเวลา 9 เดือน

- e. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้อ่านทำ ศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพ

ภายในระยะเวลา 1 ปี

(2) ระดับผลผลิต

- f. จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา
- g. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษากิจการศึกษามาตรฐานหลักสูตร
- h. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่จบการศึกษาตามหลักสูตรภายใน

ระยะเวลาที่กำหนด

1.3.2.2 ตัวชี้วัดของ ก.พ.ร.

- (1) ตัวชี้วัดที่ 4.1.1 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้อ่านทำหรือประกอบอาชีพอิสระ

ภายในระยะเวลา 1 ปี

- (2) ตัวชี้วัดที่ 4.1.2 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้อ่านทำตรงสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา (ตรงกับตัวบ่งชี้ของ สกอ. 2.9.1)

1.3.2.3 ตัวบ่งชี้ของ สกอ.

- (1) ตัวบ่งชี้ที่ 2.9 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้อ่านทำและประกอบอาชีพอิสระ

ภายใน 1 ปี

- (2) ตัวบ่งชี้ที่ 2.9.1 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้อ่านทำตรงสาขาวิชาที่สำเร็จ

การศึกษา

- (3) ตัวบ่งชี้ที่ 2.10 ร้อยละของบัณฑิตที่ได้รับเงินเดือนเป็นไปตามเกณฑ์

- (4) แนวทางการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับ

ความต้องการของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

ดังนั้น ตัวแปรที่ต้องการศึกษาทั้งหมด 10 ตัวแปร ดังนี้

ตัวแปร	ประเภทตัวแปร		
	ตัวชี้วัด	ตัวบ่งชี้	ตัวชี้วัด
	ของมหาวิทยาลัย	ของ สกอ.	ของ ก.พ.ร.
ผู้สำเร็จการศึกษา			
1. จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา	✓		
2. ร้อยละผู้สำเร็จการศึกษาจบการศึกษาตามมาตรฐานหลักสูตร	✓		
3. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่จบการศึกษาตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนด	✓		
4. ระดับความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัย	✓		
ภาวะการทำงานทำของบัณฑิต			
5. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำ ศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพภายในระยะเวลา 6 เดือน	✓		
6. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำ ศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพภายในระยะเวลา 9 เดือน	✓		
7. ร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำ ศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพภายในระยะเวลา 1 ปี	✓		
8. ร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำหรือประกอบอาชีพอิสระภายในระยะเวลา 1 ปี (ไม่นับรวมผู้ศึกษาต่อ)		✓	✓
9. ร้อยละของบัณฑิตที่ได้งานทำตรงสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา	✓	✓	✓
10. ร้อยละของบัณฑิตที่ได้รับเงินเดือนเป็นไปตามเกณฑ์		✓	
แนวทางการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย			
11. แนวทางการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับความต้องการของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต	-	-	-

1.3.3 ด้านประชากร ศึกษาข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษา และบัณฑิต (ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประจำปีการศึกษา 2556 ได้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษา ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2556 ของคณะวิทยาศาสตร์ทุกสาขาวิชา

1.3.4 ด้านระยะเวลา ใช้เวลาดำเนินงานจำนวน 7 เดือน ในระหว่างเดือนตุลาคม 2556 – เดือนเมษายน 2557

1.4 นิยามศัพท์

1.4.1 การติดตาม หมายถึง การศึกษาความก้าวหน้าของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาจากคณะวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.4.2 บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2556

1.4.3 ภาวะการมีงานทำ หมายถึง สถานภาพในการประกอบอาชีพของบัณฑิต ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้มีงานทำแล้ว และกลุ่มผู้ที่ยังไม่ได้ทำงาน

1.4.4 บัณฑิตที่มีงานทำแล้ว หมายถึง การทำกิจกรรมใด ๆ ที่ได้ผลตอบแทนจากหน่วยงานที่ทำและ/หรือจากผลของกิจกรรม ทั้งในประเภทงานประจำ งานอิสระ และประกอบธุรกิจส่วนตัว

1.4.5 บัณฑิตที่ยังไม่ได้ทำงาน หมายถึง การไม่ได้ทำงานในกิจการใดกิจการหนึ่งที่ทำให้ผลตอบแทน

1.4.6 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา หมายถึง คุณธรรมและความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์กับตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้รู้ถึงภาวะการทำงานของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์

1.5.2 ทำให้รู้ถึงลักษณะอาชีพ รายได้ และทัศนคติต่องานที่ทำของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์

1.5.3 ทำให้รู้ถึงปัญหา และสาเหตุของผู้สำเร็จการศึกษาที่ยังไม่ได้งานทำ

1.5.4 ทำให้รู้ถึงข้อมูลในการศึกษาต่อของบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์

1.5.5 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของบัณฑิตในทัศนะของบัณฑิตเอง

1.5.6 ทำให้การดำเนินการจัดทำข้อมูลประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 และการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของมหาวิทยาลัย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.5.7 ทำให้คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของผู้รับบริการของมหาวิทยาลัย